

ชื่อวิทยานิพนธ์	บทบาทของมัสยิดในจังหวัดปัตตานีในการเผยแผ่อิสลามและความรู้ กรณีศึกษาที่มัสยิดอิบาตุรรอฮฺมาน ตำบลปุดะ อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี
ผู้เขียน	นายมูหะมัด กอฮา
สาขาวิชา	อิสลามศึกษา
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทมัสยิดอิบาตุรรอฮฺมาน ตำบลปุดะ อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี ในการเผยแผ่อิสลามและความรู้ โดยการศึกษาดูเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาทต่าง ๆ ของมัสยิด และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมมัสยิดเช่น สัมภาษณ์สัมปบุรุษมัสยิด อดีตนักเรียน ครูอาจารย์ ผู้บริหารโรงเรียนบารุงอิสลาม และวิจัยเชิงสำรวจคนที่ศึกษาที่มัสยิดประจำสัปดาห์จำนวน 100 คน และจากผู้เผยแผ่อิสลามในนามมัสยิดอิบาตุรรอฮฺมานจำนวน 12 คน

ผลการวิจัยโดยสรุปพบว่า มัสยิดอิบาตุรรอฮฺมานมีบทบาท 1) ในการเผยแผ่ความรู้แก่สังคมเด่นกว่ามัสยิดอื่น ๆ ในจังหวัดปัตตานี โดยมีการวางแผนในการจัดการศึกษาในมัสยิดอย่างเป็นระบบ มีการสอนแก่บุคคลทั่วไปประจำสัปดาห์ และมีการสอนแก่นักเรียนทั้งเช้าและค่ำ ส่วนใหญ่คนที่ไปศึกษาที่มัสยิดอิบาตุรรอฮฺมานมาจากจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลาตามลำดับ ผู้ที่มาเรียนมีความรู้สึกพอใจเป็นอย่างยิ่งกับเนื้อหาที่ได้ศึกษาและสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตจริง ทุกครั้งที่มีการบรรยายและสอนจะมีเอกสารประกอบการบรรยายทั้งที่เป็นจุลสาร และหนังสือประกอบการสอนวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานและการสอนหนังสือนอกเวลาเรียนแก่นักเรียนในช่วงเช้าหลังจากละหมาดซุบฮ์และช่วงค่ำระหว่างละหมาดมัฆริบและละหมาดอิชา โดยเน้นวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานและวจนของท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวาลลัม) วิชาศาสนาบัญญัติ มีการจัดกิจกรรมศาสนาบัญญัติในมัสยิดเป็นกิจวัตร โดยได้วางกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดทั้ง 10 วัน 2) บทบาทในการเผยแผ่อิสลาม พบว่า มัสยิดได้เน้นความสำคัญในหลายบริบท เช่น สร้างมัสยิดในชุมชนต่าง ๆ ในสามจังหวัดภาคใต้และภาคใต้ตอนบน มีกิจกรรมเชือดสัตว์ในวันอีดิลอัฎฮาของทุกปีเพื่อนำเนื้อดังกล่าวแจกจ่ายให้แก่ผู้ยากไร้ มีการสร้างสถานที่อาบน้ำละหมาดและบ่อน้ำตามชุมชนต่าง ๆ ส่วนใหญ่ผู้เผยแผ่อิสลามเป็นเพศชายอายุระหว่าง 31-35 ปี สถานภาพสมรส มีความรู้ทั้งวิชาศาสนาและวิชาสามัญในระดับปริญญาตรีขึ้นไป อาชีพครูสอนวิชาศาสนาและสามัญสามารถใช้ทั้งภาษาไทย ภาษามลายูและภาษาอาหรับ โดยเลือกจังหวัดที่ยังมีมุสลิมน้อยเช่น

จังหวัดทางภาคเหนือและอีสาน กลุ่มเป้าหมายในการเผยแพร่ส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นและนักศึกษาโดยใช้วิธีการบรรยายและอธิบายความเป็นมาของอิสลาม ด้วยวิธีการแจกจุลสาร เช่นจุลสารอิสลามศาสนาแห่งสันติภาพ สิ่งที่มีนุญญ์ทุกคนต้องทราบ และมารู้จักอัลลอฮ์กันเถิด เป็นต้น ซึ่งใช้งบประมาณส่วนหนึ่งจากการบริจาคของผู้มีจิตศรัทธาที่ศึกษาประจำสัปดาห์ที่มีสยิดและจากนักเผยแพร่ แต่ครั้งที่มีการเดินทางไปเผยแพร่อิสลามจะมีผู้สนใจและเข้ารับอิสลามประมาณ 50 คน

Thesis Title : The Roles of Mosques in Pattani Province for Islamic Propagation and Knowledge : A Case Study of Ibadurrahman Mosque, Sub-District Pujud, Muang District, Pattani Province.

Author : Mr. Moohamad Khoya

Major Program : Islamic Studies

Academic Year : 2007

ABSTRACT

The purpose of this thesis was to study the roles of Ibadurrahman Mosque situated in Pujud sundistrict, Muang district of Pattani province. Related documents had been studied regarding to the roles of the mosque. Information obtained by interviewing people nearby the mosque, former students, teachers, and administrators of Bamroong Islam School. The study was to investigate 100 participants who attended the weekly religious education and 12 Islamic propagators of Ibadurrahman Mosque.

The research results revealed that, in contexts of propagation, Ibadurrahman Mosque had 1) more outstanding roles for Islamic propagation to society as compared to other mosques in Pattani province, systematically administrative education had also been provided to everyone who participated in weekly religious education as well as to students studying both in the morning and evening sessions. The majority of participants were from Pattani, Yala, Narathiwat, and Songkhla provinces. They were extremely satisfied with the content of the study since it could really be applied and put into practice in daily life. Before giving a lecture and teaching the translation of Holy Qur'an, related documents were given to participants such as leaflets and textbooks. Moreover, translation of Holy Qur'an and Al-Hadith courses were emphasized on students who attended as external classes which will be studied after dawn

(*Subhi*) prayer and the time between evening (*Maqrib*) and night (*Isha'a*) prayers. 2) focused on various aspects, for instance, mosques, places for performing one's ablutions and wells had been built in villages of three southern border provinces and in upper part provinces of the south as well. And, a slaughter activity had been organized on every Aidiladha Day, and some meat was distributed to those in need. Most of Islamic propagators were married male teachers, aged between 31-35, graduated in bachelor degree and were knowledgeable about academic and religion. Furthermore, they were also trilingual (Thai, Malayu, and Arabic). Focused groups of propagation were teenagers and students who were originally from the north and north-east parts of Thailand that Muslims were considered as minority ethnic. The propagation started by giving them a lecture and some explanations of Islamic history, distributing leaflets concerning "Islam and Peace", Muslims Must Know", and Let's Know Allah". According to the budgets, some amount of them were donated by participants on weekly religious education and Islamic propagators. Each time of propagation, there were many interested people took part and almost 50 of them converted to Islam.

عنوان الرسالة : دور المساجد بولاية فطاني في نشر الدعوة والثقافة الإسلامية
بالإشارة إلى مسجد عباد الرحمن ، مركز فوجود ، ولاية فطاني
الباحث : محمد قايا
التخصص : الدراسات الإسلامية
العام الجامعي : 2007م

مستخلص البحث

يهدف هذا البحث إلى دراسة دور مسجد عباد الرحمن ، مركز فوجود ، ولاية فطاني ، كان لهذه الدراسة جانب نظري وآخر ميداني ، أما الجانب النظري فقد كان يتركز في الكتب التي أبدأها العلماء حول دور المساجد في النواحي المختلفة ، وأما الجانب الميداني فقد أجريت المقابلة بمن له علاقة بالمسجد من المصلين والطلبة والأساتذة ومدبري مدرسة الرحمانية ، وقد تم استبيان مائة شخص من رواد هذا المسجد والذين يداومون الحضور أسبوعيا واثنى عشرة شخصا من دعاة هذا المسجد .

وظهر من النتائج التي توصلت إليها هذه الدراسة منها (١) دوره في نشر الثقافة الإسلامية ، فإن لهذا المسجد دورا تنظيميا مثاليا بالنسبة للمساجد الأخرى في ولاية فطاني ، وله نظام تعليمي دقيق لرواده الأسبوعي وللطلبة والطالبات صباحا ومساء ، فقد اقتنع رواده من العلم حيث يرشدهم إلى الخير والعمل به ، وقد تم تزويد المحاضرات بالتذكرة الأسبوعية وكتيب تفسير القرآن الكريم ، وأيضا دروس عامة للطلبة ما بين صلاتي المغرب والعشاء والتركيز حول التفسير والحديث النبوي والفقهاء الإسلامي ، وقد أقيمت فيه الأنشطة المتنوعة أيام الدراسة وأيام الاعتكاف في العشر الأواخر من رمضان .
(٢) ودوره في نشر الدعوة فقد ارتكز المسجد في النواحي المتنوعة منها بناء المساجد في القرى المختلفة في الولايات الجنوبية والأضحى في عيد الأضحى لتوزيع لحومها للفقراء والمساكين وبناء الأماكن للوضوء والاستحمام . ولهذا المسجد دعاة متطوعون وعمرهم ما بين ٣١-٣٥ سنة ، متزوجون ومستواهم العلمي ما فوق اليسانس ومعظمهم من

الأساتذة في المدارس الدينية والحكومية ، وقدرتهم الفهم والتحدث اللغة التايلاندية والملايوية والعربية ، وكان التركيز الدعوي للمحافظات الشمالية عن طريق المحاضرة العامة وتوزيع النشرات الدينية للشباب والشابات والطلبة في جميع المستويات التعليمية ، وكانت النشرات الموزعة بموضوعها المتنوعة منها الإسلام دين السلام ، ما لا يغني عن الإنسان معرفته ، وتعال إلى الله ، وقد تمت طباعة هذه النشرات عن التبرعات من رواد هذا المسجد ومن دعاة المسجد ، والله الحمد فقد يعتنق الإسلام ما بين ٥٠ شخصا .